

Statens vegvesen
Postboks 1010, Nordre Ål
2605 Lillehammer

Saksbehandler, innvalgstelefon
Hedda Vik Askeland, 5557 2055

Tillatelse etter forurensningsloven for anleggsarbeider ved Apeltunelva knyttet til bygging av sykkelvegbru i Bergen kommune

Statsforvalteren i Vestland gir Statens vegvesen tillatelse til anleggsarbeider ved Apeltunvassdraget knyttet til utviding av sykkelveg i Bergen kommune.

Anleggsarbeidene for prosjektet starter januar 2025 og skal være ferdigstilt innen august 2026. Arbeider nær elva skal kun foregå i perioden 1. mai – 1. oktober.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11. Vilkår for tillatelsen er gitt i vedlegg som følger tillatelsen.

Vi viser til søknad datert 4. juli 2024.

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir tillatelse etter forurensningsloven § 11 med vilkår etter lovens § 16. Statsforvalteren har i avgjørelsen lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket jamført med de fordeler og ulemper som tiltaket dessuten vil medføre. Statsforvalteren har regulert de forholdene som er vurdert til å ha de mest alvorlige miljømessige konsekvensene.

I tillegg til de kravene som følger av tillatelsen, plikter virksomheten å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven, med tilhørende forskrifter. Noen av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om andre regler som kan være aktuelle for virksomheten, viser vi til hjemmesiden til Miljødirektoratet www.miljodirektoratet.no.

Tillatelsens vilkår følger vedlagt dette brevet.

Vedtak om gebyr for saksbehandling

Statsforvalteren tar gebyr for arbeid med tillatelser etter forurensningsloven. På bakgrunn av Statsforvalterens ressursbruk i saken, tar vi gebyr etter sats 6, 44 300 kroner, for behandling

søknadene, jf. forurensningsforskriften §§ 39-3 og 39-4. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet. Se forurensningsforskriften kapittel 39 for å lese mer om saksbehandlingsgebyret.

Vi varsler gebyr sats 6 med kroner 38 900 i vårt brev datert 5. juli 2024. Miljødirektoratet har økt gebyrsatsene med virkning fra 1. juli 2024 med 14 % for arbeid med tillatelser, derfor blir gebyret for sats 6, 44 300 kroner.

Om tiltaket

Generelt

Statens vegvesen skal utvide eksisterende sykkelveg som i dag går parallelt med Osbanen over Apeltunelva i Bergen kommune.

Arbeidene innebærer aktiviteter som peling, fjerning av eksisterende konstruksjoner og andre tiltak nær elva. Dette kan føre til midlertidig negativ påvirkning av vannkvaliteten.

Tiltaket ligger nedstrøms elvas utløp fra Apeltunvatnet før den renner inn i en ca. 112 m lang kulvert og videre mot Nordåsvatnet.

Figur 1: Oversiktsbilde av tiltaksområdet og Osbanen.

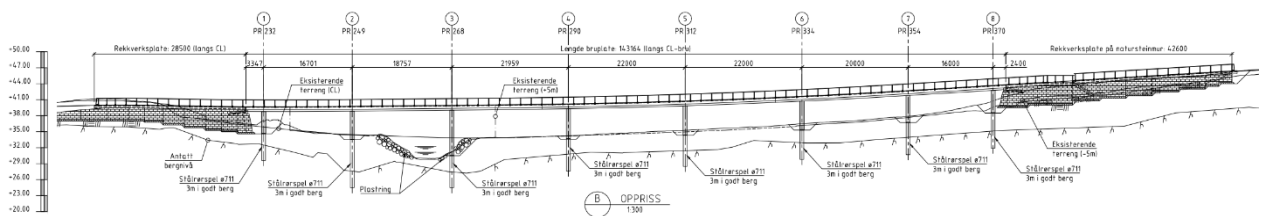

Figur 2: Oversiktsbilde av Harevegen ved Apeltunvassdraget med det planlagte grønt arealet på venstre side. Osbanen kan sees over Harevegen.

Anleggsarbeidene for prosjektet starter januar 2025 og skal være ferdigstilt innen 16. august 2026. Arbeider nær elva skal kun foregå i perioden 1. mai – 1. oktober.

Boring/peling

To stålørspeler med en diameter på 711 mm skal settes ned ved akse 2 og 3 som har kontakt med elva (se fig 3). Ved boring av stålørspeler kan det oppstå lekkasjer av boreslam eller eksisterende masser til elva gjennom eventuelle sprekker i grunnen. Ved tetting og støping er det også en risiko for at betongslam kan komme ut i elva ved uhell. Peling kan forårsake grunnbevegelser, som kan øke turbiditeten i elva.

Figur 3 Oppriss ny bro

Det er satt krav til å bruke en boremetode som gir best mulig kontroll på boreslam ved boring av stålørspeler. Peling vil redusere behovet for masseutskifting, noe som betyr at gravingen ved akse 2 og 3 blir minimal.

Anlegget for håndtering av borkaks, slam og spylevann skal være utformet slik at vannet resirkuleres for å redusere både vannforbruket og utslippene. LC-boring er valgt som boremetode; her ledes vannet opp til overflaten og sendes til renseanlegget. Det finnes også mulighet for pH-justering når det er nødvendig. I tillegg skal det installeres on-line måleutstyr med alarmfunksjon for overvåking av pH og turbiditet.

Statens vegvesen skal ha visuell kontroll av vannkvalitet under og etter peleoperasjonen. Etter boring/peling skal det gjennomføres en felles befarings med byggherre, entreprenør og vassdragsbiolog, der gytekulper kontrolleres mht. tilslamming.

Apeltunvassdraget

Apeltunvassdraget er en av de mest produktive områdene for sjøørret i Bergensregionen i dag, og har potensial for større produksjon¹. Det er gjennom årene utført flere tiltak for å forbedre de økologiske forholdene i elva.

Apeltunelven har i dag «moderat økologisk tilstand», mens den kjemiske tilstanden er «god» (Vannnett 2024). Det er mål om å nå «god økologisk» og «god kjemisk tilstand» innen 2027. Det er viktig å unngå at tiltak som gjøres i eller i nærheten av Apeltunvassdraget bidrar til at man ikke kan nå disse målene. Aktiviteter i eller i nærheten av elva skal derfor ikke medføre at den økologiske og kjemiske tilstanden blir dårligere enn dagens tilstand.

Fra habitatkartlegging av Apeltunvassdraget i 2010 ble det identifisert et gyteområde nedstrøms planlagt inngrep. Avrenning fra anleggsarbeidet kan føre sprengsteinestøv og andre små partikler inn i elva. Disse partiklene kan legge seg i områder der fisken gyter, spesielt når vannet er rolig, og kan virvles opp igjen ved høyere vannføring. Fisk gyter i grus og stein på elvebunnen om høsten, og eggene ligger der hele vinteren før de klekker om våren. Fiskeyngelen er særlig sårbar når de forlater gyteplassen og svømmer ut i elva. For mye slam i bunnen kan gjøre at yngelen sitter fast i slammet og dør.

Av hensyn til gytefisk, egg og yngel setter reguleringsplanen tidsmessige restriksjoner for bygging inn mot elvebredden til Apeltunelva. Det skal ikke gjøres tiltak i eller i umiddelbar nærhet av Apeltunvassdraget som kan medføre partikkelforurensning eller tilslamming av Apeltunvassdraget i perioden oktober til april. Arbeidene i nærheten av Apeltunelva vil gjøres i perioden 1. mai til 1. oktober.

Rensing av anleggsvann

Fjerning av mur, plastring og masser langs nordre elvebredden kan føre til avrenning av jord- og leirpartikler, noe som kan gi tilslamming av elva under arbeidene.

For å minimere denne avrenningen og redusere tilslamming i elva, skal det benyttes et sedimenteringsanlegg, som plasseres på et grøntområde ved Harevegen. Containere vil bli brukt som sedimenteringsenheter, og det rensede vannet slippes deretter ut i grunnen for infiltrasjon. Vannkvaliteten ved utløpet av renseanlegget vil overvåkes gjennom regelmessige målinger.

Foreslåtte utslippskrav er følgende:

- Suspendert stoff: 100 mg SS/l

---

¹ «Sjøaurbekker i Bergen og omegn.» LFI Uni miljø 22. februar 2011.

- Olje: 10 mg THC/l
- pH: 6-8,5

Grøntareal/riggområde

Entreprenør skal fylle ut grøntareal langs Harevegen mellom elv og Bevervegen for opparbeiding av riggområde/anleggsveg. Dersom det legges ut stein fra nylig utsprengt fjell, kan det forekomme nitrogenavrenning fra steinen. Duk vil bli tilført utfyllingen under steinfylling for å sikre filtrering av avrenningsvann før det går ut i Apeltunelva.

Bygging av broplate

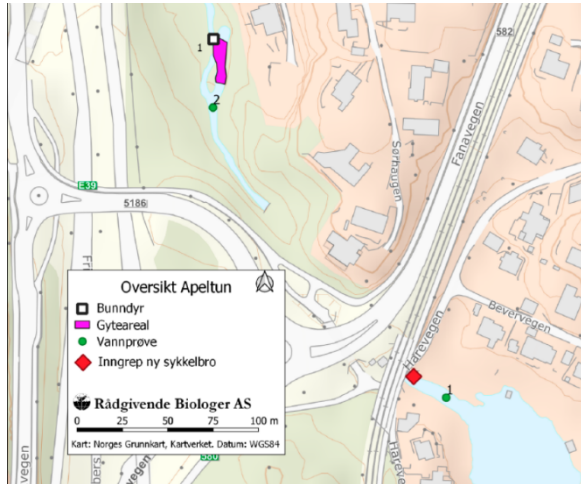
Ved bygging av bru på ny bru over elva er det stilt krav til entreprenør om bruk av duk under forskaling som fanger opp eventuell nedfall av betong ved støping. Det skal også brukes duk/alternative tiltak ved riving av forskaling. Slange fra pumpebil skal ikke strekkes over vassdraget. Pumpebil skal plasseres i trygg avstand fra vassdrag for å unngå negative konsekvenser dersom det oppstår uhell. Det skal etableres egne steder for tømning av restbetong. Disse skal ligge minimum 20 m fra vassdraget. Restbetong skal fjernes etter endt arbeid.

Plan for kontroll og overvåking

På våren og forsommeren kan tilslamming føre til nyklekket yngel som skal opp av gytegroper, blir sittende fast i gropene, noe som gir økt dødelighet. Derfor skal arbeidene som igangsettes overvåkes mens det pågår.

Det skal gjøres visuell inspeksjon og substratfoto månedlig i overvåkingsperioden for å vurdere eventuell tilslamming av gytearealet nedstrøms anleggsområdet. Dersom det observeres tilslamming som kan gi problemer for egg og yngel, skal Rådgivende biologer gjøre en vurdering av hvilke tiltak som skal iverksettes for å redusere negative økologiske effekter.

Det skal tas månedlige vannprøver av Rådgivende biologer fra og med mars 2024 og til anleggsarbeidet er ferdig. Det er lagt opp til to prøvestasjoner, oppstrøms og nedstrøms. For å identifisere en endring i vannkvalitet vil prøvepunktet ved utløpet til Apeltunvatnet (oppstrøms) fungere som referansestasjon, også etter arbeidet er startet.

Figur 4: Oversiktskart for øvre del av Apeltunelva, med forslag til stasjoner for bunndyrprøve, gyteareal, vannprøver og inngrepsområde.

Oppsummering

Det er et mål at bygging av ny sykkelbru over Apeltunelva skal foregå på en måte som minimerer varige, skadelige virkninger i Apeltunvassdraget. Det er stilt strenge krav til utførelse av de ulike aktivitetene i forbindelse med byggingen for å redusere skadevirkningene.

Høringsuttalelser

Søknaden ble annonsert på våre hjemmesider og sendt på høring til Bergen kommune, Vestland fylkeskommune og Bergen elveforum. Frist for å komme med uttale var 12. september 2024. Vi mottok en uttale fra Bergen kommune.

Bergen kommune (12. september 2024)

Gjengivelse av uttale:

"Innspill fra fagetat: Bymiljøetaten har vurdert tiltakets konsekvenser for natur og biologisk mangfold. Bymiljøetaten vurderer det som positivt at anleggsarbeidene nær vassdraget skal utføres i perioden mai-september, som er tidsrommet hvor fisken er minst sårbar. Søknad med risikovurdering og avbøtende tiltak vurderes som god og dekkende. Det vurderes også som svært positivt at ferskvannsbiolog skal delta i oppfølgingen av vassdraget.

Som søknaden beskriver, blir det viktig å følge opp partikkelforurensning og eventuell forurensning fra betongarbeider. Forurensningen av partikler eller betongslam kan medføre skader og økt dødelighet for ungfisk og gytefisk. Vi oppfordrer derfor til at prosjektet har et ekstra fokus på å unngå forurensning av betongslam og partikler i anleggsgjennomføringen.

Byrådens vurdering og forslag til høringsuttalelse: Byrådet har foretatt en vurdering av saksforholdet, og stiller seg positiv til søknaden om tillatelse etter forurensningsloven for anleggsarbeider i Apeltunelva knyttet til bygging av sykkelvegbru.

Byrådet viser i den forbindelse til uttalelse fra Bymiljøetaten, og stiller seg bak vurderingen i sin helhet.»

Rettslig grunnlag for tillatelsen

Forurensningsloven

Etter forurensningsloven § 7 må ingen sette i verk noe som kan medføre forurensning uten at det er lovlig etter unntaksreglene i § 8 eller tiltaket har tillatelse etter § 11.

Arbeid slik som i dette prosjektet er midlertidig anleggsarbeid og er som hovedregel lovlig uten tillatelse, jf. forurensningsloven § 8 første ledd nr. 3, når forurensningen fra anleggsarbeidet er "vanlig". Anleggsarbeider som bidrar til å spre finstoff som kan påvirke fiskeinteresser, truede arter, trua naturtyper eller bidra til plastforurensning, er ikke vanlig forurensning og tiltaket må ha tillatelse. Statsforvalteren vurderer at det omsøkte tiltaket krever tillatelse etter lovens § 11, med vilkår for utføring etter § 16.

Når Statsforvalteren vurderer om det skal gis tillatelse til forurensende virksomhet, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på forurensningsulempene ved tiltaket sammenlignet med fordeler og ulemper tiltaket ellers vil kunne føre til, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 og vannforskriftens § 12 er lagt til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøving etter forurensningsloven.

Naturmangfoldloven

Forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøving. Videre skal prinsippene i §§ 8 og 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer avgjørelser som rører ved naturmangfold.

Vannforskriften

Søknader om tillatelser til tiltak i sjø og vassdrag skal også vurderes etter vannforskriften. Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå «god kjemisk» og «god økologisk tilstand» innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i § 9 eller § 10.

Annet lovverk

Sammenhengen mellom denne tillatelsen og plan- og bygningsloven

Statsforvalteren kan, som hovedregel, ikke gi tillatelser etter forurensningsloven § 11 dersom omsøkt tiltak er i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven. Reguleringsplan er vedtatt og tiltaket er ikke i strid med den, jf. kommunens uttale.

Hva sier reguleringsplanen om tiltaket

I «Områderegulering for Fana, gnr. 40 bnr. 1714 m.fl., Osbanen og Fanavegen § 1.4», er det gitt bestemmelser om utførelse av anleggsarbeidene som vi tar med som vilkår i denne tillatelsen. Sitat reguleringsplan:

"Forurenset eller slamholdig overvann fra veganlegget skal ikke tilføres nærliggende vassdrag. Byggeplanen skal sikre en helhetlig overvannshåndtering både i anleggsfasen og driftsfasen. I anleggsfasen skal det ikke gjøres tiltak i perioden oktober-april som kan medføre partikkelforurensning eller tilslamming i Apeltunvassdraget."

Vår vurdering av søknaden

Statsforvalteren vurderer at søknadene med tilhørende dokumentasjon er i samsvar med forurensningsforskriftens § 36-2, som setter krav til innhold i søknader om tillatelse etter forurensningsloven. Vi mener å ha tilstrekkelig informasjon for å kunne fatte vedtak i saken.

Statsforvalteren vurderer at fare for forurensning og negativ påvirkning fra anleggsarbeidene blir redusert til et akseptabelt nivå med de avbøtende tiltak som er foreslått i søknad datert 4. juli 2024, og våre vilkår er i hovedsak i samsvar med søknadens forslag.

Utslipp i anleggsfasen

Arbeidene som medfører størst risiko for spredning av finstoff til elva/tilslamming er peling av akse 2 og 3, fjerning av mur, plastring og masser langs nordre elvebredde. I henhold til reguleringsbestemmelser skal anleggsarbeid nærme elva ikke gjøres i perioden oktober til april. Statsforvalteren stiller vilkår om at anleggsarbeidet nærme elva kun skal utføres i perioden 1. mai til 1. oktober for å redusere faren for negativ påvirkning for gytefisk, egg og yngel for sjøørretbestanden.

Tidsavgrensning

Vi gir vilkår om tidsavgrensning i samsvar med reguleringsbestemmelse § 1-4.

Finstoff/partikler

Et lavt partikkelinnhold i anleggsvannet er viktig for å redusere forurensning av resipienten. Det er søkt om en utslippsgrense på 100 mg/l for suspendert stoff. Statsforvalteren stiller seg bak denne grensen og fastsetter den til 100 mg/l for suspendert stoff til Apeltunvassdraget. Dette gjøres for å begrense partikkelutslippene og ivareta naturverdiene i størst mulig grad. Siden akkreditert metode for suspendert stoff må baseres på stikkprøver, skal utslippet også måles kontinuerlig for turbiditet. Alarmgrense skal etableres på bakgrunn av lineær sammenheng mellom prøveresultat for suspendert stoff og turbiditet. Dersom det skulle vise seg at det etablerte renseanlegget ikke renses tilstrekkelig, må virksomheten gjøre avbøtende tiltak.

pH

Utslipp knyttet til bruk av betong og sement kan medføre høye pH-verdier. Høy pH vil kunne føre til at ammonium blir omdannet til ammoniakk, som er svært giftig for vannlevende organismer. Drifts- og drensvannet må derfor renses og pH justeres før det går til resipient. Det er søkt om en utslippsgrense for pH mellom 6 og 8,5. Vi er enig og fastsetter dette som grenseverdien.

Olje

I anleggsperioden kan en få utslipp av olje og smørefett fra anleggsmaskiner pga. lekkasjer på drivstofftank og hydraulikksystem, søl i forbindelse med fylling av drivstoff og ved reparasjoner av anleggsmaskiner innenfor anleggsområdet. I tillatelsen setter Statsforvalteren vilkår for hvordan risiko for oljeforurensning skal forebygges og håndteres. Dette skal dokumenteres gjennom internkontroll (risikovurdering, avvikshåndtering, skriftlige rutiner for kritiske arbeidsprosesser m.m.), sikring av lagertanker for oljeprodukt, metoder for oppsamling av olje ved uhell (absorbenter m.m.) og til slutt gjennom krav for grenseverdi for olje ut fra renseanlegget. Fisk og andre vannlevende organismer er sårbare for oljeforurensning. Det er søkt om en utslippsgrense på <10 mg/l. Statsforvalteren fastsetter utslippsgrensen til <10 mg/l til Apeltunvassdraget.

Riggområde og vaske/spyleplasser

Vi har stilt generelle vilkår for drift av riggområdet. I anleggsperioden kan en få utslipp av olje og smørefett fra anleggsmaskiner pga. lekkasjer på drivstofftank og hydraulikksystem, søl i forbindelse med fylling av drivstoff og ved reparasjoner av anleggsmaskiner innenfor anleggsområdet. I tillatelsen setter Statsforvalteren vilkår for hvordan risiko for oljeforurensning skal forebygges og håndteres. Dette skal dokumenteres gjennom internkontroll (risikovurdering, avvikshåndtering, skriftlige rutiner for kritiske arbeidsprosesser mm) og til slutt gjennom krav for grenseverdi for olje dersom det skal etableres oljeutskiller med utslipp.

Det skal ikke etableres verksted eller vaske/spyleplasser med direkte avrenning til vassdrag eller terreng. En eventuell vaskeplass skal ha tatt dekke og oljeutskiller, og tilfredsstillende utslippskravene i vilkår 3. Det er ikke tillatt å vaske betongbiler uten rensing av vaskevannet. Vaskevann fra betongbiler eller betongrenner skal ikke gå til resipient uten pH-justering. Vaskevann fra betongbiler skal ledes til renseanlegg slik at utslippet tilfredsstiller kravene i vilkår 3.

Overvåking og vannprøvetaking

Siden det er observert et gytefelt nedstrøms planlagt inngrep blir resipientovervåking opp- og nedstrøms i Apeltunvassdraget viktig informasjon om tilstanden til resipienten. I tillegg skal det gjøres jevnlig prøvetaking av vannkvalitet i elva. Vi er enig i forslag til månedlig overvåking og prøvetaking, og tar det med som vilkår i tillatelsen.

Grøntareal

Grøntarealet er planlagt langs Harevegen, i nærheten av Apeltunvassdraget. På grunn av denne nærheten er det viktig å sørge for gode tiltak for å beskytte vassdraget mot forurensning fra avrenning. For å sikre tilstrekkelig filtrering av avrenningsvann før det når Apeltunvassdraget, skal det derfor legges en beskyttende duk under steinfyllingen. Dette tiltaket vil bli inkludert som et vilkår i tillatelsen.

Bygging av broplate

Ved bygging av broplaten over elva stilles det krav om duk under forskaling, samt tilsvarende tiltak ved riving av forskaling. Slinger fra pumpebil skal ikke strekkes over vassdraget, og pumpebiler skal plasseres i trygg avstand for å minimere risiko ved uhell. Det skal etableres egne steder minst 20

meter fra vassdraget for tømning av restbetong, som skal fjernes etter arbeidets slutt. Statsforvalteren stiller seg bak dette forslaget, og setter det som vilkår.

Vurdering etter vannforskriften

Miljømålet i vannforskriften er at alle vannforekomster skal oppnå minst «god økologisk» og «kjemisk tilstand».

En forverring av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det er mulighet til å gi unntak, jf. vassforskrifta § 12. Apeltunvassdraget er en av de mest produktive områdene for sjørørret i Bergensregionen i dag, og har potensial for større produksjon. Det er gjennom årene utført flere tiltak for å forbedre de økologiske forholdene i elva. Apeltunvassdraget som registrert i Vann-nett som vannforekomst 056-182-R har i dag «moderat økologisk» og «god kjemisk tilstand». Det er viktig å opprettholde tilstanden i elva. Aktiviteter i eller i nærheten av elva skal derfor ikke medføre at den økologiske og kjemiske tilstanden blir dårligere enn dagens.

Statsforvalteren mener at med de rens tiltakene, overvåkingen og vilkårene som er sett i tillatelsen, så vil tiltaket ikke føre til at økologisk og kjemisk tilstand blir forverret. Kravene i vannforskriften er derfor ikke til hinder for å gi tillatelsen etter forurensningsloven.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Utslipp av rensedrifts- og dremsvann fra anleggsarbeidet vil i hovedsak kunne gi påvirkning på livet i Apeltunvassdraget dersom det skjer utslipp av finpartikler og olje, smørefett og drivstoff knyttet til uhell/lekkasjer på maskiner og utstyr under anleggsarbeidet.

Det er satt krav at anleggsvannet skal renses og innhold av suspendert stoff skal være så lavt at det ved fortykning i sjø og elv ikke fører til negative konsekvenser. Vi vurderer at med de avgrensede utslippsmengdene, setting av renskravene så vil anleggsvannet etter fortykning og innblanding i resipient utgjøre lav og akseptabel risiko for negativ miljøpåvirkning på fiskeriinteresser i området.

Kravet i naturmangfoldloven er at saken i hovedsak skal være basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Statsforvalteren har vurdert saken etter §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven. Relevante databasert er gjennomgått. Vi har ivarettat føre-var-prinsippet ved å stille utslippskrav og redusert den eventuelle påvirkningen på biologisk mangfold så langt som råd.

Konklusjon

Statsforvalteren har behandlet søknaden, og vurdert de forurensningsmessige ulempene opp mot de samfunnsmessige fordelene. Under forutsetning om at de avbøtende tiltakene som er planlagt blir gjennomførte og at anlegget blir driftet i tråd med utslippstillatelsen, vurderer Statsforvalteren at miljøforholdene vil være tilfredsstillende. Statsforvalteren gir derfor tillatelse etter forurensningsloven § 11. Statsforvalteren tar likevel forbehold om at det kan bli krevd ytterligere tiltak dersom det skulle vise seg å være nødvendig. Statsforvalteren vil følge opp anlegget gjennom krav om rapportering av eventuelle avvik fra renskrav og ved tilsyn.

Endring og omgjøring

Vi vil påpeke at all forurensning fra virksomheten isolert sett er uønsket. Selv om utslippene er innenfor de fastsette grensene, plikter virksomheten å redusere utslippene så langt som mulig uten urimelige kostnader. Det same gjelder utslipp av komponenter det ikke er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Virksomheten er pliktig til å unngå unødvendig forurensning, jf. forurensningsloven § 7. Viser det seg at forurensningsforholdene endrer seg, kan Statsforvalteren med hjemmel i forurensningsloven § 18 endre vilkårene i tillatelsen og sette nye vilkår, og om nødvendig trekke tillatelsen tilbake. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig redegjørelse av saken. En endringssøknad må derfor sendes i god tid før en eventuell endring kan gjennomføres.

At vi har gitt tillatelse til forurensning fritar ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap som forurensningen har ført til, jf. forurensningsloven § 56. I tillegg til de kravene som følger av tillatelsen, plikter virksomheten å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter. Noen av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om andre regler som kan være aktuelle for virksomheten viser vi til hjemmesiden til Miljødirektoratet, www.miljodirektoratet.no. Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter er òg straffbart.

Klagerett

Dersom det er noe i tillatelsen de vil klage på, inkludert vedtaket om gebyrsats, kan de sende klage til Miljødirektoratet.

Partene involvert i saken og andre med særlig interesser kan klage innen tre uker fra virksomheten har mottatt dette brevet, jf. forvaltningsloven § 28. I en eventuell klage skal det gå klart fram hva klagen gjelder, og hvilke endringer en ønsker. Klagen bør være grunngitt og skal sendes til Statsforvalteren i Vestland.

Virksomheten kan og klage på vedtaket om gebyrsats til Miljødirektoratet innen tre uker etter at virksomheten har mottatt dette brevet, jf. forurensningsforskriften § 41-5. En eventuell klage bør være grunngitt og skal sendes til Statsforvalteren i Vestland. En eventuell klage fører ikke automatisk til at vedtaket blir utsatt. Virksomheten må derfor betale det fastsette gebyret. Dersom Miljødirektoratet godtar klagen, vil overskuddsbeløpet bli refundert.

Med hilsen

Magne Nesse
senioringeniør

Hedda Vik Askeland
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1

Apeltun vilkår

Kopi til:

Bergen kommune

Postboks 7700

5020

BERGEN

Vestland fylkeskommune

Postboks 7900

5020

BERGEN

Bergen Elveforum

Mottakerliste:

Statens vegvesen

Tillatelse etter forurensningsloven for anleggsarbeider ved Apeltunelva knyttet til bygging av sykkelvegbru i Bergen kommune

Statsforvalteren gir tillatelse med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger i søknaden datert 4. juli 2024, samt opplysninger som kom frem under behandling av søknaden. Tillatelsen gjelder fra dags dato og fram til anleggsarbeidet er avsluttet.

Dersom virksomheten ønsker endringer utover det som er opplyst i søknaden eller under saksbehandlingen og som kan ha miljømessig betydning, må de på forhånd avklare dette skriftlig med Statsforvalteren.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen fire år etter at tillatelsen har tredd i kraft, skal tiltakshaver sende melding til Statsforvalteren om forventet oppstart, status i prosjektet med beskrivelser av eventuelle endringer som endrer risiko for forurensning og evt. Behov for endrede avbøtende tiltak. Statsforvalteren vil da vurdere behov for eventuelle endringer i tillatelsen og om endringene vil kreve ny søknadsrunde.

Bedriftsdata

Tiltakshaver	Statens vegvesen
Sted/gateadresse	Innspurten 11C, 0663 Oslo
Postadresse	Postboks 1010, Nordre Ål
Org. nummer	971032081

Statsforvaltaren sine referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Saksnummer
2024.0797.T	4601.1004.01	2024/10464

Tillatelsen gitt første gang:
20.11.2024

Magne Nesse
senioringeniør

Hedda Vik Askeland
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Innholdsfortegnelse

1	Rammevilkår	3
1.1	Omfang.....	3
1.2	Varsel om oppstart.....	3
2	Generelle vilkår	4
2.1	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.2	Plikt til forebyggede vedlikehold.....	4
2.3	Tiltak ved økt forurensningsfare	4
2.4	Miljøriskovurdering av anleggsarbeidene	4
2.5	Endring av vilkår	4
2.6	Ansvar	5
2.7	Erstatningsansvar	5
2.8	Saksbehandling etter annet lovverk	5
2.9	Internkontroll.....	5
2.10	Beredskapsplan.....	5
2.11	Varsling om akutt forurensing.....	6
3	Vilkår for utføring, kontroll og overvåking av tiltak	6
3.1	Generelt.....	6
3.2	Tidsavgrensninger	6
3.3	Utslippsgrenser	6
3.4	Utslippsreduserende tiltak	6
3.4	Drifts- og tømmerutiner for renseanlegg.....	7
3.5	Prøvetaking av Apeltunvassdraget	7
3.6	Overvåking av Apeltunvassdraget	8
3.7	Grøntareal/riggområde.....	8
3.8	Bygging av broplate	8
4	Avfall	8
4.1	Generelle krav.....	8
4.2	Plast	8
5	Kontroll- og overvåkingsplan	8
6	Rapportering og dokumentasjon	9
7	Tilsyn	9

1 Rammevilkår

1.1 Omfang

Tillatelsen gjelder anleggsarbeider ved Apeltunelva knyttet til bygging av sykkelvegbru i Bergen kommune. Dette gjelder aktiviteter som peling, fjerning av eksisterende konstruksjoner og andre tiltak nær elva. Tillatelsen fritar ikke virksomheten fra å hente inn tillatelsen for de delene av tiltaket som ikke er regulert av forurensningsloven.

Anleggsarbeidene for prosjektet starter januar 2025 og skal være ferdigstilt innen 16. august 2026. Arbeider nær elva skal kun foregå i perioden 1. mai – 1. oktober.

Tillatelsen er basert på opplysninger i følgende dokument:

- «Områderegulering for Fana, gnr. 40 bnr. 1714 m.fl., Osbanen og Fanavegen, Sykkelstamveg Bergen, delstrekning 2»

Statsforvalteren gir tillatelse med forbehold at de avbøtende tiltakene som er planlagt blir gjennomført og at anlegget blir driftet i tråd med utslippstillatelsen.

Figur 1: Oversiktsbilde av tiltaksområdet.

1.2 Varsel om oppstart

Statsforvalteren skal varsles om oppstart av anleggsarbeidene senest en uke før. Varselet sendes med en epost til sfvlpost@statsforvalteren.no.

2 Generelle vilkår

2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, utslipp til luft og vann, støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.2 Plikt til forebyggede vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan føre til endring av utslippene. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare

Hvis det oppstår fare for økt forurensning som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, plikter virksomheten å iverksette tiltak. Tiltakene skal eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, og kan om nødvendig innebære redusert eller innstilt drift. Virksomheten skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Vestland om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i iht. vilkår 2.8.

2.4 Miljørisikovurdering av anleggsarbeidene

Denne tillatelsen er basert på de miljørisikovurderingene som er utført i samarbeid med søknad om tillatelse etter forurensningsloven og de avbøtende tiltakene som er søkt om for å redusere fare for forurensning til et akseptabelt nivå.

Virksomheten plikter å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risiko. Ved endret forhold skal miljørisikovurderingen oppdateres. Resultatene skal vurderes opp mot akseptabel miljørisiko.

Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende- og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert plan over risikoreduserende tiltak, og sikre at tiltak herfra blir innarbeidet og gjennomført i drifts- og vedlikeholdsprosjekter.

2.5 Endring av vilkår

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede. Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere

tiltak.

2.6 Ansvar

Tiltakshaver er ansvarlig for å sikre og dokumentere at vilkårene i denne tillatelsen blir slettet og plikter til å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne gjøre greie for risikoforhold. Tiltakshaver plikter videre å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkårene som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.7 Erstatningsansvar

Selv om tillatelse er gitt, plikter den som forårsaker forurensning eller annen type skade å svare for erstatning som måtte følge av alminnelige erstatningsregler.

2.8 Saksbehandling etter annet lovverk

Tillatelsen fritar ikke for behandling og/eller tillatelse etter annet lovverk som gjelder for tiltaket. Det forutsettes at tiltaket er i samsvar med enhver tid gjeldende reguleringsbestemmelser, vedtak etter plan- og bygningsloven.

2.9 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften¹. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven² og andre relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Når en virksomhet som oppdragsgiver engasjerer oppdragstakere (entreprenør eller lignende) til å utføre oppgaver på virksomhetens anlegg, skal oppdragsgiver sørge for at oppdragstaker er kjent med og følger opp vilkår i Statsforvalterens tillatelse.

Tiltakshaver plikter alltid å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risiko. På basis av en miljørisikoanalyse skal tiltakshaver sette i verk miljørisikoreducerende tiltak.

2.10 Beredskapsplan

Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og avgrense påvirkning av akutt forurensning for sin virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskap skal stå i et rimelig forhold til sannsynligheten for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og avgrense påvirkningen av forurensningen.

Tiltakshaver skal utarbeide beredskapsplan for tiltaket. Ved endret forhold skal beredskapsplanen oppdateres. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeid der akutte

---

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

² Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr 79

hendelser i flg. planen, kan oppstå.

2.11 Varsling om akutt forurensing

Ved akutt forurensing eller fare for akutt forurensing som følge av tiltaket, skal den ansvarlige straks varsle på telefon 110, etter Forskrift om varsling av akutt forurensing eller fare for akutt forurensing fastsatt av Miljøverndepartementet 9. juli 1992. Statsforvaltaren skal også varsles.

3 Vilkår for utføring, kontroll og overvåking av tiltak

3.1 Generelt

Tiltakene omtalt i denne tillatelsen skal utføres på en slik måte at finpartikulært materiale i minst mulig grad blir spredt. De avbøtende tiltakene beskrevet i søknad³ datert 4. juli 2024 skal følges.

3.2 Tidsavgrensninger

Det skal ikke gjøres tiltak i eller i umiddelbar nærhet av Apeltunvassdraget som kan medføre partikkelforurensning eller tilslamming av Apeltunvassdraget i perioden oktober til april.

3.3 Utslippsgrenser

Grenseverdiene gjelder for rensed utslippsvann (avrenning dagsone/riggområde). Prøvene skal tas ved utløpet til renseløsninger i perioder der det foregår utslipp. Grenseverdier for utslipp skal overholdes for alt utslippsvann i hele anleggsperioden.

Tabell 1: Oversikt over parameterer, utslippsgrenser og prøvetakingsfrekvens for utslipp til Apeltunvassdraget.

Parameter	Grense ut til resipient	Prøvetaking
Suspendert stoff	100 mg/l	Stikkprøve hver måned
Olje	10 mg/l	Stikkprøve hver måned
pH	6-8,5	Kontinuerlig målinger
Turbiditet	Alarmgrense skal etableres på bakgrunn av lineær sammenheng mellom prøveresultat for suspendert stoff og turbiditet.	Kontinuerlig målinger

3.4 Utslppsreducerende tiltak

Virksomheten skal etablere renseløsninger og avbøtende tiltak for å redusere utslipp av partikler, partikkelbunden forurensning og olje og ammoniakk / ammonium / øvrige nitrogenforbindelser mest mulig slik at det ikke fører til skade eller ulempe for miljøet. De avbøtende tiltakene omfatter også regulering av pH på en slik måte at pH ligger innenfor et akseptabelt intervall, jamfør de fastsatte grenseverdiene i vilkår 3.3.

³ Søknad om utslippstillatelse til Apeltunvassdraget i forbindelse med bygging av Apeltun II bru (sykkelvegbru) – Statens vegvesen 4. juli 2024

Renseløsninger skal dimensjoneres basert på best tilgjengelig fagkunnskap og teknikk. Renseanleggene skal være dimensjonert for maksimal reell vannmengde og tilstrekkelig oppholdstid, og de skal ha tilfredsstillende sikring mot akuttutslipp. Ekstreme værforhold må være inkludert i risikovurderingen og beredskapsplanen. Dokumentasjon om dimensjonering av reaseanlegget skal være tilgjengelig ved kontroll eller forespørsel fra forurensningsmyndighetene. Renseanlegget må innrettes på en slik måte at utslippsgrensene i Tabell 1 blir overholdt.

Det er ikke tillatt å vaske betongbiler i anleggsområder slik at vaskevannet slippes ut i resipient.

Utslipp av olje, smørefett og drivstoff i større omfang vil være knyttet til uhell/lekkasjer på maskiner og utstyr under anleggsarbeidet. Det skal etableres rutiner for påfylling av drivstoff, vedlikehold av maskinpark m.m. med formål å redusere forurensning til grunn og resipient. Ved eventuelle punktutslipp av olje, drivstoff, smørefett eller annet skal mest mulig samles opp. Absorbenter skal være tilgjengelig der slik forurensning kan oppstå. Maskiner skal ikke vaskes i nærheten av resipienter eller i områder som ikke er tilrettelaget for vask. Vaskeplasser skal ha tett dekke og oljeutskiller, og tilfredsstillende utslippskravene i vilkår 3.3.

3.4 Drifts- og tømmerutiner for reaseanlegg

Det skal utarbeides drifts- og tømmerutiner for reaseanlegg. Basseng skal rutinemessig tømmes for sand, olje og slam slik at nødvendig oppholdstid til enhver tid overholdes. Kritisk slamnivå som sikrer anleggets funksjon skal merkes og være synlig, det skal også være mulig å måle slamnivå i bassengene.

Det skal utarbeides og iverksettes et kontrollprogram med tilhørende skriftlige kontrollrutiner og driftsinstrukser osv. for å følge opp driften av reaseanlegg i anleggsperioden. Rutinene må som et minimum beskrive:

- Drifts- og tømmerutiner for reaseanlegg. Basseng skal regelmessig tømmes for sand, olje og slam slik at nødvendig oppholdstid til enhver tid opprettholdes.
- Visuell inspeksjon av reaseanlegget og visuell kontroll av resipienten.
- Håndtering av avvik knyttet til uønskede hendelser som påvirker driften av reaseanlegg, sedimenteringsbassenger osv.
- Prøvetaking for å sikre at kravene til utslipp fra reaseanleggene/renseløsningene overholdes.

Drifts- og tømmerutiner for reaseanlegg skal kunne fremvises ved en eventuell kontroll.

3.5 Prøvetaking av Apeltunvassdraget

Det skal tas prøver av Apeltunvassdraget under anleggsfasen slik som beskrevet i søknaden datert 4. juli 2024. Dette skal gjøres for å se om vannkvaliteten forringes som følge av arbeid nærme elva.

Det skal tas prøver både oppstrøms og nedstrøm tiltaksområdet ved Apeltunvassdraget. Prøvene skal tas månedlig fra og med mars 2024 og til anleggsarbeidet er ferdig.

3.6 Overvåking av Apeltunvassdraget

Visuell inspeksjon og substratfoto månedlig av Apeltunvassdraget skal gjøres mens anleggsarbeidet nær elva pågår slik som beskrevet i søknaden datert 4. juli 2024. Dette gjøres for å se om gyteområde nedstrøms planlagt inngrep blir tilslammet som følge av arbeidet nærme elva.

3.7 Grøntareal/riggområde

Dersom det legges stein på riggområdet skal duk skal etableres under steinfylling for å sikre filtrering av avrenningsvann.

3.8 Bygging av broplate

Duk skal benyttes under bygging av broplate og riving av forskaling over elva slik som beskrevet i søknaden. Pumpebil skal plasseres i sikker avstand fra vassdraget, slik at ingen risiko for forurensning eller skade på elven oppstår. I tillegg skal slange som benyttes til pumping ikke strekkes over elva.

Når det gjelder tømning av restbetong skal gjøres på egnet sted som ligger minst 20 m fra vassdraget. Restbetongen skal deretter fjernes umiddelbart etter at arbeidet er avsluttet, slik at ingen rester eller forurensning havner i Apeltunvassdraget.

4 Avfall

4.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i samsvar med forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁴. Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarerer.no.

4.2 Plast

Det skal gjennomføres tiltak for å begrense tilførsel av plast til naturen. Det skal velges tekniske løsninger som i størst mulig grad minimerer mengden plastavfall fra tiltakene. Det skal gjennomføres opprydding av plast og annet avfall underveis og i etterkant av tiltakene ved tiltaksområdet og nærliggende områder. Rutiner for dette skal foreligge skriftlig. Rutiner for overvåking og oppsamling av avfall i resipienten skal inngå i overvåkingsplanen. Oppsamlet plast skal leveres til lovlig avfallsmottak. Miljødirektoratet sitt faktaark M-1085 | 2018 skal brukes som en veileder.

5 Kontroll- og overvåkingsplan

Virksomheten har laget og oversendt en overvåkingsplan for tiltakene som skal holdes oppdatert ved eventuelle endringer.

---

⁴ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

6 Rapportering og dokumentasjon

Virksomheten skal sende rapport til Statsforvalteren innen fire måneder etter at anleggsarbeidet er slutført. Rapporten skal inneholde følgende:

- Beskrivelse av hvordan arbeidene er utført.
- Samlet omtale og dokumentasjon på effekt av avbøtende tiltak som er gjennomførte for å hindre forurensning.
- Om eventuelle vilkår i tillatelsen ikke er oppfylt, og en begrunnelse på hvorfor

Virksomheten skal uten opphold varsle Statsforvalteren om alle unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning.

7 Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.